

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 30 юни 2023 г.
(OR. en)

11137/23

ECOFIN 662
UEM 196
SOC 488
EMPL 339
COMPET 683
ENV 762
EDUC 275
RECH 307
ENER 398
JAI 908
GENDER 139
ANTIDISCRIM 133
JEUN 177
SAN 414

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	9828/1/23 REV 1
№ док. Ком.:	COM(2023) 607 final
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Ирландия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 607 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Ирландия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2023 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета², с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

² Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета³ Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който не посочи Ирландия като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси. Поради това няма да е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2023 г. на Ирландия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

³ Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25).

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ С 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.

- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 28 май 2021 г. Ирландия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 8 септември 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Ирландия⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Ирландия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

⁶ ST 11046/21; ST 11046/21 ADD 1.

- (10) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 4 май 2023 г. Ирландия представи националната си програма за реформи за 2023 г., а на 2 май 2023 г. — програмата си за стабилност за 2023 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Ирландия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.
- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Ирландия за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Ирландия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Ирландия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Ирландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.
- (12) В съответствие с данни, потвърдени от Евростат, салдото по консолидирания държавен бюджет на Ирландия се е подобрило от дефицит от 1,6 % от БВП през 2021 г. в излишък от 1,6 % през 2022 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 55,4 % от БВП в края на 2021 г. до 44,7 % в края на 2022 г.

- (13) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. тези мерки на фискалната политика, водещи до намаляване на приходите, включваха намаляване на акциза върху горивата и намаляване на данъка върху добавената стойност върху газа и електроенергията, докато мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха плащания по всички вътрешни сметки за електроенергия и редица социални трансфери. Комисията оценява нетните бюджетни разходи за тези мерки на 0,5 % от БВП през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно и от бюджетните разходи за предоставянето на временна закрила на разселените лица от Украйна, които се оценяват на 0,1 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 0,7 % от БВП през 2022 г. спрямо 2,8 % през 2021 г.
- (14) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Ирландия⁷ да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Ирландия (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 28).

- (15) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е била като цяло неутрална — с равнище от -0,2 % от БВП, което е подходящо в условията на висока инфлация. В съответствие с препоръката на Съвета Ирландия продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, които ще бъдат финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 0,04 % от БВП през 2022 г. (0,1 % от БВП през 2021 г.). Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха експанзионистичен принос от 0,1 процентни пункта към фискалната позиция⁹. Следователно Ирландия е запазила инвестициите, финансирани на национално равнище, в съответствие с препоръката на Съвета. Същевременно ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) доведе до като цяло неутрален принос от -0,2 процентни пункта към фискалната позиция. Следователно Ирландия е ограничила в достатъчна степен нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.
- (16) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2023 г. е в съответствие с прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. за 2023 г. и предпазлив след това. Правителството предвижда реалният БВП да нарасне с 5,6 % през 2023 г. и с 4,1 % през 2024 г. За сравнение, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда по-нисък растеж на реалния БВП от 5,5 % през 2023 г. и по-висок растеж на реалния БВП от 5,0 % през 2024 г. Прогнозираният от Комисията сравнително по-висок темп на растеж през 2024 г. се дължи главно на по-устойчивия темп на растеж на нетния износ. В случая на Ирландия обаче нетният износ е обект на големи колебания, тъй като се дължи на малък брой големи многонационални дружества, които имат голям търговски успех през последните години.

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, имаха неутрален принос от 0,0 процентни пункта от БВП.

- (17) В своята програма за стабилност за 2023 г. правителството очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да нарасне до 1,8 % от БВП през 2023 г. Увеличението през 2023 г. отразява основно силния прираст на приходите. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 44,7 % в края на 2022 г. до 40,5 % в края на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 1,7 % от БВП за 2023 г. Това съответства на излишъка, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 40,4 % в края на 2023 г.
- (18) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от фискалните мерки, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Те се състоят от мерки, удължени от 2022 г., по-специално втори кръг от две плащания по всички вътрешни сметки за електроенергия, както и нов набор от социални трансфери. Разходите за тези мерки се очаква да се компенсират частично от данъци върху неочакваните печалби на доставчиците на енергия, а именно таван на приходите от производството на електроенергия. Като се вземат предвид тези приходи, нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. възлизат на 0,3 % от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия, но запазват ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,1 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,2 % от БВП през 2022 г.). Предвижда се бюджетните разходи за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна да нараснат с 0,1 процентни пункта от БВП спрямо 2022 г. И накрая, салдото по консолидирания държавен бюджет за 2023 г. се очаква да се повлияе положително от постепенното премахване на временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, които са оценени на 0,7 % от БВП.

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Ирландия за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Ирландия за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 52).

- (19) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Ирландия да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката¹², като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Ирландия следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Ирландия се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.
- (20) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде до голяма степен неутрална (0,2 % от БВП) в контекста на висока инфлация. Това се предхожда от като цяло неутрална фискална позиция през 2022 г. (-0,2 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури рестриктивен принос от 0,3 % от БВП за фискалната позиция. Това включва намалените разходи за целевите мерки за подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, с 0,1 % от БВП. Това включва и по-високите разходи за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (с 0,1 % от БВП). В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, се очаква да възлязат на 0,1 % от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции се очаква да осигурят неутрален принос към фискалната позиция от 0,0 процентни пункта¹³. Поради това Ирландия планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза и се предвижда да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Тя планира да финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийна сигурност, като улесняване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, както и създаване на условия за електрификация на други технологии, които са частично финансирани по линия на Механизма и други фондове на Съюза.

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Ирландия, който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 12,3 % в номинално изражение.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да осигурят експанзионистичен принос от 0,1 процентни пункта от БВП.

- (21) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да нарасне до 2,8 % от БВП през 2024 г. Увеличението през 2024 г. отразява главно намаляването на разходите, тъй като временните мерки по отношение на разходите са преустановени. В съответствие с програмата за стабилност за 2023 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да намалее до 38,2 % в края на 2024 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен излишък от 2,2 % от БВП през 2024 г. Тази стойност е по-ниска от излишъка, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г., главно поради по-високите разходи в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда подобно съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 38,3 % в края на 2024 г.
- (22) В програмата за стабилност за 2023 г. се предвижда постепенно премахване на всички мерки за енергийна подкрепа през 2024 г. Комисията приема също така, че мерките за енергийна подкрепа ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има ново увеличение на цените на енергията.
- (23) В програмата Ирландия планира да постигне средносрочната бюджетна цел — структурно бюджетно салдо от -0,5 % от БВП¹⁴ — през 2023 г. и 2024 г., и да я поддържа през останалата част от периода на програмата. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. структурното салдо се очаква да отчете дефицит от 0,1 % от БВП през 2023 г. и излишък от 1,0 % през 2024 г., което е над средносрочната бюджетна цел.
- (24) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище¹⁵, да нараснат с 1,9 % през 2024 г.

¹⁴ Структурното салдо (салдо, коригирано спрямо фазата на икономическия цикъл, без еднократните и временните мерки), преизчислено от Комисията по общоприетата методика, сочи структурен дефицит от 0,9 % от БВП през 2023 г. и излишък от 0,1 % през 2024 г.

¹⁵ Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключат разходите за лихви и разходите за циклична безработица.

- (25) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква публичните инвестиции да се увеличат от 2,0 % от БВП през 2023 г. до 2,1 % от БВП през 2024 г. По-високите инвестиции са резултат от по-високи инвестиции, финансирани на национално равнище, и от инвестиции, финансирани от Съюза, а именно чрез Механизма. В програмата за стабилност за 2023 г. са посочени реформи и инвестиции, които се очаква да допринесат за фискалната устойчивост и за устойчивия и приобщаващ растеж. Тези реформи и инвестиции включват актуализиране на плана за действие в областта на климата и изграждане на център за данни, които са част и от плана за възстановяване и устойчивост.
- (26) В програмата за стабилност за 2023 г. се очертава средносрочен фискален план до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква излишъкът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 2,9 % от БВП през 2025 г. и до 3,1 % до 2026 г. Следователно се планира салдото по консолидирания държавен бюджет да достигне съответната референтна стойност по Договора през програмния период. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да спадне от 38,2 % в края на 2024 г. до 32,0 % до края на 2026 г.
- (27) Делът на населението на възраст над 64 години спрямо този на населението в трудоспособна възраст (20—64 години) се очаква да се удвои до 2070 г., когато на всеки пенсионер ще има по-малко от двама потенциални осигурители в сравнение с почти четирима през 2022 г. Това застаряване на населението изисква пенсионната система да бъде защитена спрямо нарастващите разходи. Пенсионната реформа, обявена през септември 2022 г., запазва възрастта за пенсиониране на 66 години. Поради това правителството възнамерява да обърне внимание на устойчивостта на пенсионната система в аспекта на вноските. През 2023 г. се очаква правителството да представи пътна карта за постепенно увеличаване на социалноосигурителните вноски между 2024 и 2034 г. Това би добавило яснота по отношение на начина, по който то планира да определи механизмите за финансиране на държавната пенсионна система.

- (28) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Ирландия е в ход, но със значителни забавяния. Ограничените ресурси и недостатъчното приоритизиране доведоха до изоставане на Ирландия в процеса на изпълнение. Ирландия представи изменение на своя план за възстановяване и устойчивост през май 2023 г. Ирландия все още не е подала първото си искане за плащане. В ход е подготовката на глава за REPowerEU. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Ирландия в областта на енергетиката и екологичния преход. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (29) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Ирландия в областта на политиката на сближаване. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, за повишаване на икономическата и социалната устойчивост и за осигуряване на балансирано териториално развитие в Ирландия.
- (30) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и програмите по линия на политиката на сближаване, Ирландия е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани с кръговата икономика, снабдяването с питейна вода и пречистването на отпадъчните води, както и с електроенергийната система, енергийната инфраструктура и технологиите за интелигентни мрежи, рамката за издаване на разрешения, енергийната ефективност, устойчивия транспорт и уменията, необходими за екологичния преход.

(31) Генерирането на отпадъци в Ирландия продължава да нараства и остава значително над средното за Съюза. Резултатите на страната по отношение на рециклирането са в застой от няколко години. Кръговото използване на материали отбеляза леко нарастване до 2 % през 2021 г., но остава доста под средното за Съюза равнище от 11,7 %. Въпреки че се правят подобрения в управлението на отпадъците, все още предстои да бъде почувствано въздействието на плана за действие в областта на отпадъците от 2020 г. за кръговата икономика и на стратегията за кръгова икономика, която обхваща всички равнища на управление, публикувана през декември 2021 г. Необходими са повече инвестиции за постигане на целите на Съюза в областта на кръговата икономика. Това включва подобряване на инфраструктурата за разделно събиране и третиране на отпадъци с цел отклоняване на отпадъците от депониране и изгаряне, със специален акцент върху пластмасовите и биологичните отпадъци. По отношение на управлението и качеството на водите Ирландия е изправена пред старееща и вече остаряла инфраструктура, което води до едно от най-високите нива на течове във водопроводните тръби в Съюза. Качеството на питейната вода също продължава да бъде проблем в някои области. По отношение на влошаването на качеството на водата в резултат на разрастването на селското стопанство не се действа в достатъчна степен. Необходими са също инвестиции в инфраструктурата, свързани с възстановяването на реки, както и по-цялостен подход към контрола на замърсяването на водите от селскостопански дейности.

(32) Електроенергийната система на Ирландия показва признаци на уязвимост през 2022 г., тъй като проблемите с електроснабдяването изискваха спешни мерки за подкрепа. Планът за действие на страната в областта на климата включва амбициозната цел за трансформиране на енергийната система на страната до 2030 г., като стремежът е делът на електроенергията от възобновяеми източници да се увеличи до 80%. Това ще доведе до големи обеми на променливото производство на електроенергия. Настоящата гъвкавост на системата и нейната интеграция са недостатъчни за справяне с такива големи обеми на променливо производство и с нарастващото търсене на енергия, по-специално от центрове за данни, което би могло да направи трудно постигането на целта за възобновяеми енергийни източници. Гъвкавостта на търсенето и значителното модернизиране на инфраструктурата за пренос, разпределение и съхранение ще бъдат ключови елементи за намаляване на зависимостта на Ирландия от вноса на изкопаеми горива и за улесняване и ускоряване на прехода ѝ към неутрална по отношение на климата енергийна система. Основните предизвикателства пред развитието на гъвкавостта по отношение на търсенето включват липсата на координирана стратегия, обхващаща цялата енергийна система, включително отоплението и охлаждането, както и липсата на интелигентна измервателна инфраструктура. Подобряването на ефективността на системата за планиране и издаване на разрешения за възобновяеми енергийни източници, съхранение и мрежови конектори посредством гарантиране наличието на подходящ персонал със съответните умения на всички етапи от процесите на планиране и чрез рационализиране на цялостната рамка би могло да ускори широкомащабните начинания, като по този начин ускори екологичния преход.

(33) Потреблението на природен газ в Ирландия е намаляло с 0,2 % през периода между август 2022 г. и март 2023 г. в сравнение със средното потребление на газ за същия период през предходните пет години — това е доста под целта за намаляване от 15 %, определена в Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета¹⁶. Въпреки че Ирландия отговаря на условията за освобождаване от тази цел, тя се насърчава да увеличи усилията си за временно намаляване на търсенето на газ до 31 март 2024 г. съгласно Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета¹⁷. Мерките за енергийна ефективност ще играят ключова роля за намаляване на потреблението на енергия и спомагане за постигането на общата цел за Съюза за намаляване на нетните емисии на парникови газове с най-малко 55 %.

Подобренията по отношение на енергията за жилищата, модернизиранието и бързото внедряване на отопление от възобновяеми източници ще бъдат от ключово значение за постигането на целите в областта на климата. Въпреки амбициозните цели за модернизиранието на еквивалента на 500 000 жилища, така че да постигнат оптимален енергиен рейтинг на сградите от B2, както и за инсталиране на 400 000 термопомпи в съществуващите жилища, за да се заменят по-старите, по-малко ефективни отоплителни системи до края на 2030 г., продължават да съществуват предизвикателства, дължащи се до голяма степен на недостига на квалифицирана работна ръка. Броят на превозните средства с нулеви емисии в ирландския автомобилен парк нараства бързо от много ниска база, но гъстотата на обществените станции за зареждане не успява да е в крак с развитието. Само около 100 километра железопътни линии са електрифицирани, което превръща Ирландия в страната от Съюза с най-нисък дял на електрифицираните железопътни линии. Освен това задръстванията по пътищата представляват голямо бреме по отношение на качеството на въздуха и времето на пътуващите до работното място.

¹⁶ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

¹⁷ Регламент (ЕС) 2023/706 на Съвета от 30 март 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2022/1369 във връзка с продължаване на периода на намаляване на търсенето във връзка с мерките за намаляване на търсенето на газ, и за засилване на докладването и наблюдението на тяхното прилагане (ОВ L 93, 31.3.2023 г., стр. 1).

- (34) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, включително производството, разполагането и поддръжката на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход. През 2022 г. в Ирландия беше докладван недостиг на работна ръка за 12 професии, изискващи специфични умения или знания за екологичния преход, включително специалисти в областта на опазването на околната среда, инженерни специалисти и електротехници. Освен това недостигът на работна ръка беше отчетен като фактор, ограничаващ производството в промишлеността (46,8 % от предприятията) и строителството (60,3 % от предприятията).
- (35) С оглед на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2023 г., като становището му¹⁸ е изразено в препоръка 1.

¹⁸ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

(36) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за: i) запазване на устойчивостта на обслужването на дълга и въздържане от широка подкрепа за съвкупното търсене през 2023 г., по-добро насочване на фискалните мерки, предприети за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, и обмисляне на подходящи начини за прекратяване на подкрепата при намаляване на натиска върху цените на енергията; ii) поддържане на високо равнище на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход; iii) подкрепа за промените в заплащането, които смекчават загубата на покупателна способност, като същевременно се ограничават вторичните ефекти върху инфлацията, допълнително подобряване на активните политики по заетостта и преодоляване на недостига на умения; iv) подобряване на бизнес средата и гарантиране, че енергийната подкрепа за дружествата е икономически ефективна, временна и насочена към жизнеспособни предприятия, както и че запазва стимулите за екологичния преход; и v) запазване на макрофинансовата стабилност и наблюдение на рисковете, като същевременно продължава работата по завършването на банковия съюз. За Ирландия препоръки 1, 2, 3 и 4 допринасят за изпълнението на първата, втората и третата препоръка, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Ирландия да предприеме през 2023 и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа — да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия. Като поддържа стабилна фискална позиция през 2024 г., да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

За периода след 2024 г. да продължи да извършва инвестициите и реформите, водещи до по-висок устойчив растеж, и да запази разумна средносрочна фискална позиция.

Да гарантира фискалната устойчивост на държавната пенсионна система чрез уточняване на нейните механизми за финансиране.

2. Да ускори значително изпълнението на своя план за възстановяване и устойчивост, включително като осигури достатъчно ресурси, и да завърши бързо допълнението и главата за REPowerEU с оглед незабавното започване на нейното изпълнение. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.

3. Да засили инвестициите с цел ускоряване на кръговата икономика. Да развие допълнително както инфраструктурата за третиране на отпадъци, свързана с по-високите стъпала на йерархията на отпадъците, така и на икономическите инструменти за предотвратяване на отпадъците и увеличаване на повторно използваното, преработеното и рециклираното съдържание. Да разработи по-ефективна система за разделно събиране на рециклируеми отпадъци, включително биоразградими отпадъци. Да отклони отпадъците от депониране и изгаряне, по-специално пластмасовите и биологичните отпадъци. Да увеличи усилията за ускоряване на инвестициите в инфраструктурата за питейна вода и отпадъчни води.

4. Да намали цялостната зависимост от изкопаеми горива. Да съсредоточи усилията върху подобряване на гъвкавостта на електроенергийната система и подобряване на интеграцията на енергийната система. Да изготви и прилага специална стратегия за разработване на реакция на потреблението и ускоряване на въвеждането на интелигентна измервателна инфраструктура и технологии за интелигентни електроенергийни мрежи. Да рационализира рамката за планиране и издаване на разрешения за възобновяеми енергийни източници, съхранение и мрежови връзки. Да реализира допълнителни мерки в подкрепа на енергийната ефективност в частните и публичните сгради, така че да се намалят сметките за енергия и разходите за енергийната система. Да ускори инсталирането на обществени станции за зареждане на превозни средства с нулеви емисии. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета

Председател
